

Turkic World and the Philosophy of Strategic Policy: Soft Power and Media*

Roida Rzayeva Oktay^{ID}

Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of Oriental Studies named after Academician Ziya Bunyadov, Baku, Azerbaijan

ABSTRACT

Many events that have occurred at the political, economic and cultural levels have once again demonstrated that the welfare, development and security of the Turkic states are highly interdependent and overlap. Today, the importance of regional organizations in creating a common strategic vision is increasing. Such platforms are used to promote greater mutual support and solidarity. One of the platforms serving these goals is the Organization of Turkic States. The Turkic world needs to adapt to the realities that are emerging on the geopolitical plane to meet the needs at the regional level in the context of rapid changes throughout the world. In particular, this situation has become even more important due to the wars that have occurred recently. For this reason, the adaptive and transformational potential of the Turkic world, especially in the field of information and media, is becoming increasingly important every day. This is possible by monitoring and applying the latest trends in the field in question. Given the need to form media policy as a tool of "soft power" in modern politics, there is a need to analyze the information flow and determine adequate and timely approaches to solving a particular problem. In this context, the transformation of the information and media field into an ideological weapon through the use of common values, traditions and historical potential of the Turkic world serves the purpose of developing a vision based on an awareness of global dynamics. Analysis of modern socio-political reality reveals the need to ensure information security. In this regard, taking into account the role of the media in the transformation of state-political, sociocultural and other spheres of society, it is advisable to develop skills in managing society through media tools.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 20.11.2023

Received in revised form: 22.12.2023

Accepted: 26.12.2023

Available online: 31.12.2023

Article Type: Research Article

Keywords: Turkic world, strategic policy, soft power, media.

© 2023 SAÜTAD All rights reserved

1. Extended Summary

Many events that have occurred at the political, economic and cultural levels have once again demonstrated that the welfare, development and security of the Turkic states are highly interdependent and overlap. Today, the importance of regional organizations in creating a common strategic vision is increasing. Such platforms are used to promote greater mutual support and solidarity. One of the platforms serving these goals is the Organization of Turkic States.

The Turkic world needs to adapt to the realities that are emerging on the geopolitical plane to meet the needs at the regional level in the context of rapid changes throughout the world. In particular, this situation has become even more important due to the wars that have occurred recently. For this reason, the adaptive and transformational potential of the Turkic world, especially in the field of information and media, is becoming increasingly important every day. This is possible by monitoring and applying the latest trends in the field in question.

*This article is an expanded version of the paper of the same name presented at the 21st International Turkish World Social Sciences Congress.

Corresponding author's address: Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of Oriental Studies named after Academician Ziya Bunyadov, Baku/Azerbaijan
e-mail: roida@bk.ru

DOI: <https://doi.org/10.62122/sautad.1393599>

The struggle is transferred from real space to virtual space in geopolitics. The information field is today an outpost of geopolitics. Today, the problem of organizing and protecting the political space is becoming urgent in geopolitics, which is caused by the development of network information structures and the emergence of virtual space (Vasilenko, 2010, s. 87, 124).

The third millennium is marked by a change in all the main parameters of international security. Today, the paramount importance is not the balance of military forces, the level of conflict and the threat of world war, agreements on arms limitation and reduction, but the issue of countering “non-traditional” threats – international terrorism, transnational crime, illegal migration, and information sabotage.

The information field is characterized by the struggle for cultural values, which actualizes the role of cultural superiority in the information society. National mentality and culture are the main geopolitical potential of the state, which is influenced by information impact (Vasilenko, 2010, s.126). The mental characteristics of a people, historical fate, the specifics of ethnogenesis, political experience, religious, geopolitical and other factors endow each political community with its own political culture, for the understanding of which it is necessary to analyze the properties of the mentality of society (Borisov, 2006, s.12-13).

The mental-spiritual plane of political culture consists of the psyche, science, language and ideology, where ideology, which directly interacts with other components, is independent (Borisov, 2006, s. 6-8). “A word unites objects into known systems, in other words, it encodes our experience” (Luriya, 1979, s. 31). Archetype, myth, stereotype, and symbol act as important elements of the political psyche (Borisov, 2006, s. 8). We can talk about the symbolic nature of political thinking.

According to the new information paradigm of geopolitics, information superiority in virtual space will determine the fate of spatial relations between states, which indicates the strategic geopolitical significance of the symbolic capital of culture in the information space (Vasilenko, 2010, s.8). Symbolic capital includes collective memory, public goals, projects, cultural symbols, and the spiritual sphere of society (Vurd'e, 2001, s. 101-103). The attractiveness of the symbolic capital of its culture, which is transmitted into global communication channels, is important for every society.

Today, “soft power” is one of the manifestations of a change in emphasis in politics. One source of this power is cultural appeal. We cannot deny the political effect of mass culture (Nay, 2013), especially within the framework of informational and ideological confrontation. Soft power in a broad sense is not only about culture. We primarily mean cultural and ideological influence by “soft power”.

“Soft power” plays an important role as a participant in global economic, socio-political and cultural processes in the formation of a new system of international relations, when classical hierarchical models of relationships are replaced by network structures. (Filimanov, 2014, s.64). Today, “soft power” is used to achieve geostrategic goals through non-violent methods of influence, tools and technology, which turns it into a kind of management policy (Matveenko, 2015, s. 166). Given the need to form media policy as a tool of “soft power” in modern politics, there is a need to analyze the information flow and determine adequate and timely approaches to solving a particular problem. In this context, the transformation of the information and media field into an ideological weapon through the use of common values, traditions and historical potential of the Turkic world serves the purpose of developing a vision based on an awareness of global dynamics.

Analysis of modern socio-political reality reveals the need to ensure information security. In this regard, taking into account the role of the media in the transformation of state-political, sociocultural and other spheres of society, it is advisable to develop skills in managing society through media tools. Built on an adequate policy, media policy simultaneously carries out an ideological function as a system of rational and logical justification of basic ideas, values, and norms governing social behavior. That is, in this case, the media space acts as a kind of form of evaluative consciousness.

Türk Dünyası ve Stratejik Siyasetin Felsefesi: Yumuşak Güç ve Medya

Roida Rzayeva Oktay^{ID}

Azərbaycan Milli Bilimler Akademisi, Ordinarüs Prof. Ziya Bünyadov adına Şarkiyât Enstitüsü, Bakü, Azərbaycan

ÖZ

Son zamanlarda vuku bulan politik, ekonomik veya kültürel birçok olay Türk devletlerinin refahının, kalkınmasının ve güvenliğinin yüksek düzeyde karşılıklı bağımlı ve bunların kesişen boyutlarının olduğunu bir daha sergilemiştir. Günümüzde bölgesel kuruluşların ortak stratejik vizyon oluşturmak adına önemi daha da artmaktadır. Bu tarz platformlardan daha fazla karşılıklı destek ve dayanışma sağlamak için faydalanılmaktadır. Bu amaçlara hizmet eden platformlardan biri de Türk Devletleri Teşkilatıdır. Dünya çapındaki hızlı değişimler karşısında bölgesel düzeydeki ihtiyaçları karşılamak için Türk Dünyasının jeopolitik düzlemde ortaya çıkan gerçeklere adapte olması gerekmektedir. Özellikle bu durum son zamanlarda vuku bulan savaşlar nedeniyle daha da büyük önem kazanmıştır. Bu nedenle, Türk dünyasının özellikle enformasyon ve medya alanında uyum ve dönüşüm kapasitesinin artırılması gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Bu da mevzubahis alanda son trendleri takip ederek ve uygulayarak mümkündür. Modern siyasette “yumuşak güç” aracı olarak bir medya politikası oluşturma ihtiyacı bağlamında bilgi akışının analiz edilmesine ve belirli bir sorunun çözümüne yönelik yeterli ve zamanında yaklaşımların belirlenmesine ihtiyaç vardır. Bu bilgiler ekseninde, Türk dünyasının ortak değerler, gelenekler, tarih kapasitesinden faydalanarak enformasyon ve medya alanının ideolojik silaha dönüştürülmesi küresel dinamiklerin farkındalığına dayanan bir vizyon geliştirme amaçlarına hizmet etmektedir. Modern sosyo-politik gerçekliğin analizi bilgi güvenliğinin sağlanması ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, medyanın devlet-politik, sosyo-kültürel ve toplumun diğer alanlarının dönüşümündeki rolü göz önüne alındığında, toplumu medya araçları aracılığıyla yönetme becerilerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihiçesi:

Alındı: 20.11.2023

Düzeltilmiş hali alındı: 22.12.2023

Kabul edildi: 26.12.2023

Çevrimiçi yayımlandı: 31.12.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler: Türk Dünyası, stratejik siyaset, yumşak güç, medya.

© 2023 SAÜTAD Tüm hakları saklıdır

1. Giriş

Son zamanlarda vuku bulan politik, ekonomik veya kültürel birçok olay Türk devletlerinin refahının, kalkınmasının ve güvenliğinin yüksek düzeyde karşılıklı bağımlı ve bunların kesişen boyutlarının olduğunu bir daha sergilemiştir. Günümüzde bölgesel kuruluşların ortak stratejik vizyon oluşturmak adına önemi daha da artmaktadır. Bu tarz platformlardan daha fazla karşılıklı destek ve dayanışma sağlamak için faydalanılmaktadır. Belirtilen amaçlara hizmet eden platformlardan biri de 2009 yılında kurulan ve dil, kültür ve ortak geçmişindeki ortaklığa dayanan Türk Konseyi olarak bilinen Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyidir veya günümüzdeki adıyla Türk Devletleri Teşkilatıdır¹. Nitekim çeşitli alanlarda iş birliğine dayalı çalışmaların üyelerin ihtiyaçları doğrultusunda ortak siyasi iradeyle desteklenmesi ve çok taraflı ve düzenli mekanizmanın oluşturulması gerekmektedir. Günümüzde çeşitli alanlarda bunun örnekleri görülmektedir.

12 Kasım 2021'de İstanbul'da toplanan Türk Konseyi'nin 8. Zirvesi'nde Türk Konseyi Türk Devletleri Teşkilatına dönüştü ve burada 2040 Türk Dünyası Vizyon (Türk Dünyası 2040 Vizyonu) belgesi kabul edildi (Tomar, 2021). Bu belge bir nevi yol haritası işlevi görmektedir. Burada Türk dünyası toplumlarının çeşitli alanlarda iş birliği ele alınmaktadır (OTS, 2023). Hayatın her alanında düşünülen bu kararların kuvveden fiile geçirilebilmesi ile Türk dünyasının entegrasyonunu sağlamış olacağı öngörülmektedir.

¹ Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) veya eski adıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi), Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye'nin üye; Macaristan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkmenistan'ın gözlemci statüsünde yer aldığı Türk Devletlerinden oluşan bir uluslararası kuruluştur. Türk Devletleri Teşkilatının temeli, 1992 yılında Türkiye'nin başkenti Ankara'da ilki düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirvesi ile atılmıştır.

Çalışmada Türk dünyasının ortak değerler, gelenekler, tarih kapasitesinin simgesel sermaye olarak öneminin ortaya konması ve bu bağlamda “yumuşak güç” olarak medyanın kültürel ve ideolojik etki aracı rolünün gösterilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma nitel araştırma bağlamında literatüre dayalı betimsel modelle tasarlanıp gerçekleştirilmiştir.

2. Jeopolitik ve Simgesel Sermaye

Dünya çapındaki hızlı değişimler karşısında bölgesel düzeydeki ihtiyaçları karşılamak için Türk Dünyasının jeopolitik düzlemde ortaya çıkan gerçeklere adapte olması gerekmektedir. Özellikle bu durum son zamanlarda vuku bulan savaşlar nedeniyle daha da büyük önem kazanmıştır. İş birliği platformlarındaki çalışmaların amacı Türk Dünyasının önemli bir jeopolitik unsura dönüşmesi yönündedir. Bu durum özellikle sınır aşan sorunlara yönelik çözümler üretme açısından önem arz etmektedir.

Jeopolitikte mücadele gerçek mekândan sanal ortama aktarılıyor. Bilgi alanı bugün jeopolitiğin ileri karakoludur. Günümüzde jeopolitikte ağ bilgi yapılarının gelişmesi ve sanal alanın ortaya çıkmasından kaynaklanan siyasi alanın örgütlenmesi ve korunması sorunu güncelleştirilmiştir (Vasilenko, 2010, s.87, 124).

Üçüncü bin yıl, uluslararası güvenliğin tüm ana parametrelerinde bir değişime işaret ediyor. Bugün en önemli ve öncelikli konular: askeri güçlerin dengesi, çatışma düzeyi ve dünya savaşı tehdidi, silahların sınırlandırılması ve azaltılmasına ilişkin anlaşmalar değil, “geleneksel olmayan” tehditlere (uluslararası terörizm, ulusötesi suçlar, yasadışı göç, bilgi sabotajı) karşı koyma meselesidir. Bilgi akışlarının analizi, saldırgan, yıkıcı bilgi fantomlarının tanımlanması ve açığa çıkarılması, askeri istihbaratı ve sahadaki karşı istihbaratı gölgeleyerek stratejik önem kazanmıştır (Vasilenko, 2010, s.126). Bu bağlamda Türk Dünyasının entegrasyonu siber suçlarla mücadele ve güvenliğe ilişkin iş birliği konularında özellikle önem arz etmektedir.

Bilgi alanına, bilgi toplumunda kültürel üstünlüğün rolünü güncelleştiren kültürel değerler mücadelesi özgüdür. Ulusal zihniyet ve kültür, bilginin etkisini üzerinde hissedenden devletin temel jeopolitik potansiyelidir (Vasilenko, 2010, s.126). Bilgi toplumunda kültürel alanın kontrol edilmesi, esas olarak, halkların dünya görüşünü ve dünya resmini kontrol etmek için bilginin kontrol edilmesini içerir. Post-klasik dönem diğer halklara dünyanın programlanmış bir bilgilendirici imajını empoze etmek ve böylece tüm yönetim sistemini tabi kılmak amacıyla bilgilendirici kültürel saldırganlık ile karakterize edilir (Vasilenko, 2010, s.127-128).

Jeopolitiğin yeni bilgi paradigmasına göre, sanal alandaki bilgi üstünlüğü devletler arasındaki mekânsal ilişkilerin kaderini belirleyecektir, bu da kültürün simgesel sermayesinin bilgi alanındaki stratejik jeopolitik önemine işaret etmektedir (Vasilenko, 2010, s. 8). Klasik jeopolitiğin ana fikirleri – inanç, toprak ve kandır. Siyasal dünyanın postklasik resminde ulusal kültürün simgesel sermayesi olan bu semboller sanal alana aktarılmaktadır (Vasilenko, 2010, s.125). Jeopolitik üçlü, toprağı mekân mücadelesi, kanı ise ulusal çıkar mücadelesi olarak tanımlıyor. “Simgesel sermaye” olmadan jeopolitiğin mümkün olmadığı, jeopolitik mücadelede önemli olduğu bilinen bir ifadedir.

Simgesel sermaye kolektif hafızayı, toplumsal hedefleri, projeleri, kültürel sembolleri ve toplumun manevi alanını içerir (Vurd'e, 2001, s. 101-103). Siyasi tarihte, jeopolitikteki sembolik sermaye iki şekilde kazanılır: kültür sembolizmi ve ideoloji sembolizmi yoluyla (Vasilenko, 2010, s. 30). Aynı zamanda simgesel sermayenin dünya toplumunun gözündeki olumsuz imajı aracılığıyla sanal alanda yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması, bilgi alanında olumlu imajını oluşturma görevini çok önemli kılmaktadır. Her toplum için küresel iletişim kanallarına aktarılan kültürünün simgesel sermayesinin çekiciliği önemlidir. Simgesel kültür sermayesinin özü, devletin parlak bir dış politika imajının oluşumuna katkıda bulunan ulusal fikirdir. Tarihsel bir perspektifte bir toplumun öz farkındalığı ve kişisel ve ulusal kalkınma hedeflerinden oluşan bir değerler sistemini temsil eder (Vasilenko, 2010, s.145).

Bilgi alanında ulusal fikrin parlak simgesel bir projesinin önerisi, ulusal öncelikler, fikirler ve gelenekler sistemi çoğunluk tarafından dışarıdan gelen bilgi etkilerinden ve ayartmalardan daha önemli olarak algılandığında, ülkeye kültürel hegemonya sağlar (Vasilenko, 2010, s.145). İnsan zihninde ulusal öncelikler sistemini harekete geçirmek, ulusal fikrin canlı bir imajını yaratmak, "modern bilgi dünyasında agresif bir şekilde etkili" olmayı ve bilgi savaşında avantaj sağlamayı mümkün kılar (M. McLuhan) (Maklyuen, 2003). Günümüzde bilgi savaşında zaferin kaynağının kültürün simgesel sermayesinin olduğu savunulmaktadır. Bilgi alanındaki simgesel kültürel hegemonyanın anlamı, sahibine bilgi alanında ve dolayısıyla dünya siyasi haritasında avantaj sağladığı için bugün noosferik silahlarla karşılaştırılmaktadır (Vasilenko, 2010, s.149). Bu nedenle, Türk dünyasının özellikle enformasyon ve medya alanında uyum ve dönüşüm kapasitesi gün geçtikçe önem kazanmakta, bu alanda da iş birliğine dayalı bir entegrasyon gerekmektedir, özellikle ortak çıkarlar alanına giren uluslararası ve bölgesel dış politika konularında. Bu da mevzubahis alanda son trendleri takip ederek ve uygulayarak mümkündür. Nitekim bu trendlerden biri olarak da medyanın dönüşümünden bahsedilebilir.

3. Modern Siyasi Gerçeklik ve Medya

Bugün gözlemlenen siyasi gerçekliğin kendine has özellikleri bulunmaktadır. Modern çağda siyasi süreçler sanallık, stokastiklik, doğrusal olmama durumu ve siyasi süreçlerin ayrıklığı ile karakterize edilmektedir (Vasilenko, 2010, s.59). Bu bağlamda ünlü "siyaset mümkün olanın sanatıdır" formülü modern koşullarda güncellenmektedir. Bu olasılığı gerçekleştirmenin araçlarından biri de medyadır, bu da onu kamuoyu üzerinde ek bir etki kanalına dönüştürüyor. Medya siyasi hayatın aktif bir öznesi ve siyasi sürecin ana araçlarından biri olarak siyaseti düzenleyen ve uygulayan temel mekanizma olma iddiasındadır.

Etkinliği ve nüfuzu nedeniyle modern dünyada siyasi iktidarın sanal "dördüncü" dalı olarak nitelendirilen medyanın rolü, özellikle uluslararası çatışmalar ve yeni jeopolitik gerçeklik bağlamında güçleniyor. Siyasi mücadele, yeni, geleneksel sonrası sanal biçimler kazanarak sanal bilgi alanına aktarılıyor. Nitekim bu koşullarda "Bilgi" başlıca güç haline gelmiştir. Sanayi toplumunun yerini alan "Bilgi Toplumu"nda enformasyon, yani bilgi en önemli kaynağa dönüşmüştür.

4. Bilgi ve Enformasyon

Modern dünyada enformasyon ve bilgi, toplumun gelişmesinde ve işleyişinde belirleyici etkenler haline gelmektedir. Günümüzde modern ekonominin çekirdeğini bilgi ve en son bilim yoğun ve bilgi teknolojisi endüstrileri oluşturmakta, bu da "Bilgi güçtür" (Bilmek egemen olmaktır) (F. Bacon) ifadesinin "Bilgi iktidardır" ifadesine dönüşmesinden kaynaklanmaktadır. Ülkenin dünya topluluğu içindeki güvenlik altyapısı ve jeopolitik konumunun bilgi ve en son bilim yoğun ve bilgi teknolojisi bağımlılığı artıyor. Ülkelerin sosyal, ekonomik ve politik kalkınmasında bilginin rolü her geçen gün giderek önem kazanıyor (Tadnciev & Primova, 2012, s.133). Kaynakların pratik olarak işlenmesi sürecine bilginin katılımı nedeniyle bilgi, emeğin değil değer kaynağı haline gelir (Microelectronics and Society, 1982, s.25). Aynı zamanda F. Bacon'un sloganını "enformasyon iktidardır" düsturuna dönüştürme eğilimi de var.

Modern bilgi devletinde bilgi ve enformasyon, bilgiye sahip olmanın toplumsal zenginlik olarak kabul edildiği kalkınmanın önde gelen etkenine dönüşmektedir (Vasilenko, 2010, s.86). Enformasyon, bağımsız bir kamu kaynağı türü, yani toplumsal gelişimin yönünü, karakterini ve hızını belirleyen ve "ulusal bilgi kaynakları" kavramının ortaya çıkmasına yol açan bir bilgi kaynağı haline gelmektedir (Tadnciev & Primova, 2012, s.132).

Post-endüstriyel veya bilgi toplumunda bilgi üreticilerinin ekonomik ve politik gücün sahibi olduklarına dair bir görüş var (Stonier, 1983). Yani bilginin ve enformasyonun yaratılması, işlenmesi ve kontrolüyle meşgul olanlar güç sahibi olmaya başlar. Modern dünyanın mitlerini ve imgelerini onlar çizmeye başlar. Bilgi toplumunda politik yönetim, bilginin pratikte etkin kullanımı amacıyla kullanılmasına indirgenir (Vasilenko, 2010, s.59). Elbette günümüzün ana bilgi kaynaklarından biri

internettir. İnternet, siyasi gerçeklik hakkında kamusal fikirlerin oluşturulması sürecine dâhil olmaktadır.

Her bireyin bireysel özelliklerinin dikkate alındığı, “nesnel gerçeklik”in bir simülasyonu olan kişisel politik post-realitenin teknolojik olarak şekillendiğini, bunun da “post-truth” (post-gerçek, gerçeklik ötesi) ve post-gizlilik (gizlilik ötesi) olgularından söz edilmesini mümkün kıldığını belirtebiliriz (Volodenkov, 2019, s.13).

Hedeflenen bir arama olmadan, hazır ve uyarlanmış açıklayıcı gerçeklik modellerine dayalı olarak kullanıcının öznel gerçekliğinin dijital çerçevesinin oluşması, yayınlanan içeriğin eleştirel algısının eksikliğine neden olur (Volodenkov, 2019, s.13). Bu durumda bilgiye erişim siyasal iktidar için önemli bir kaynak haline geliyor. Bu, bilginin politik bir kaynak olarak etkinliği, tükenmezliği, devredilemezliği ve sınırsız olarak elde edilebilmesi gibi niteliklerinden kaynaklanmaktadır (Vasilenko, 2010, s.59). Günümüzde Büyük Veri'nin politik alanda araçsal potansiyeli ve modern politik süreçlerde uygulanması, tartışmalı da olsa giderek daha fazla değerlendiriliyor.

Bilgi savaşlarının yakın gelecekte Veri Savaşlarına dönüşeceği ve dünya siyaseti bağlamında küresel hakimiyetin, rakiplerin Büyük Verilerine erişime ve kendi Büyük Veri kaynaklarının korunmasına bağlı olacağı ileri sürülüyor. Dünya siyaset alanında küresel hakimiyet iddiasında bulunan siyasi aktörlerin çoğu, rakiplerin Büyük Verilerine erişim ve kendi Büyük Veri kaynaklarının korunmasıyla yönlendirilecek; bu da gelecekte bilgi savaşının ve devletlerin siyasi süreçlerine müdahale girişimlerinin temelini bir nevi Topyekûn Veri Savaşları olacağı anlamına geliyor (Volodenkov, 2019, s.13).

5. Medya ve Toplumsal Bilinç

Günümüzde modern toplumun alanlarından ve kurumlarından biri olan medyanın siyaset üzerindeki etkisini görmekteyiz. O (medya) kamu bilincinin oluşumuna, işleyişine ve evrimine katkıda bulunur. Kamuoyuyla doğrudan iletişim olanağı, medyaya güçlü siyasi etki kaynakları sağlar ve bu koşullar altında kamuoyunu gerçek bir siyasi güce dönüştürür.

Modern siyasetin bel kemiğinin kamuoyu mücadelesi olduğu düşünülmektedir (Vasilenko, 2010, s.144). Bu durumda “siyasal bilinç” diye bir kavram güncelleniyor. Bu bağlamda siyasal bilinci kapsayan bilinç, siyasal kültürü kapsayan kültür, zihniyet, yenilikçi modernleşme ve ideoloji gibi kavramlar giderek daha önemli ve anlamlı hale gelmektedir.

Kültürel ve ideolojik etkenler toplumun oluşumunda önemli rol oynamaktadır. İdeolojik sürecin zihinsel ve sosyokültürel temelleri vardır. Yenilikçi modernleşme, yeni bir toplum tipine sistematik bir geçiş gerektirir. Modern çağda medya modernleşme kavramlarında büyük bir rol oynamaktadır. İdeolojik alanda inovasyon politikasını “yumuşak güç” oluşturmaktadır. Belirli bir toplumun dönüşüm senaryosu, ideolojik süreçte önemli bir etken olarak siyasal kültür tarafından belirlenir. Günümüzde siyasal kültürün medya tarafından şekillendiğini söyleyebiliriz.

5.1. Siyasal Kültür ve İdeoloji

Siyasal yaşamın iki temel tinsel (manevi) unsuru olan siyasal kültür ve ideoloji, kamusal bilincin ortak alanında etkileşim halindedir (Borisov, 2006, s.4). Her siyasal kültürün kendi özgüllüğünü belirleyen birtakım özellikleri ve karakteristikleri vardır. Siyasal kültürün önemli bir bileşeni siyasi dünya görüşüdür.

Bir halkın zihinsel özellikleri, tarihsel kaderi, etnogenezin¹ özellikleri, siyasi deneyimi, dini, jeopolitik ve diğer faktörler her siyasal topluluğa kendi siyasal kültürünü kazandırır; onu anlamak için toplumun zihniyetinin özelliklerini analiz etmek gerekir (Borisov, 2006, s.12-13).

¹ “Etnogenez” kavramı Yunanca “ethnos” (halk) ile “genesis” (yaratılış, oluşum) sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşmuş, etnik kimlik oluşumu anlamına gelir.

5.2. Siyasal Kültür ve Zihniyet

Günümüzde siyasal insanın zihniyetinin oluşumu sanal gerçeklikten etkilenmektedir ve bu, bilgi paradigması açısından çağımızın merkezi antropolojik sorunu olarak kabul edilmektedir (Vasilenko, 2010, s.9). Siyasal kültürün zihinsel-manevi düzlemi, diğer bileşenlerle doğrudan etkileşime giren ideolojinin bağımsız olduğu ruh, bilim, dil ve ideolojiden oluşur (Borisov, 2006, s.6-8). "Bir kelime, nesnelere bilinen sistemlerde birleştirir, diğer bir deyişle deneyimimizi kodlar." (Luriya, 1979, s.31). Arketip, mit, klişe, simge politik ruhun (ruhsal/psikik bünyenin) önemli unsurları olarak hareket eder. (Borisov, 2006, s.8). Siyasal düşüncenin sembolik doğasından bahsedebiliriz (Luriya, 1979, s.31).

Siyasal kültürün ideolojiyle etkileşimi üzerinden analizi, onun özelliklerini, zihniyetin özgüllüğünü ortaya çıkarır (Borisov, 2006, s.4). Bütünsel ideoloji, toplumsallaşmanın yönünü belirleyerek, bunun için gerekli zihniyet yönlerini güncelleştirerek, yeterli bir siyasal kültürün oluşmasına katkıda bulunur (Kanaşevic, 2003). Zihinsel bir alan olarak işlev gören, birçok zihinsel tutum ve fikrin sentezinden oluşan kendi kültürü olan toplum, tek vektörlü bir gerçeklik algısına, belirli bir dünya resmine sahiptir (Abdullaeva, 2016, s.14). Bu bağlamda Türk toplumlarına özgü zihinsel tutum, düşüncelere dayanarak gerçekliğin bir yönlü kavrayışını sağlamak için dünyanın belirli ortak resminin oluşturulması önem arz etmektedir. Aynı bağlamda hem bilinçli hem de bilinçsiz düzeyde kendini gösteren toplumun siyasal zihniyetine yönelik çalışmaları da belirtebiliriz. Çok boyutlu ve çok aşamalı bir olgu olduğundan siyasal davranışları ve yaşam tarzını etkilemektedir.

6. Yumuşak Güç

İdeolojinin yeni biçimlerinden biri de "yumuşak güç"tür. Günümüzde insanlar giderek daha fazla "yumuşak güç"ten bahsediyor. Bugün ideolojinin «yumuşak güç» olduğu söylenebilir. "Yumuşak güç" kavramı, "ideolojinin temeli olarak kültürün, kültürel yayılma aracı olarak ideolojinin ve ideolojinin kültürel yaratıcı içeriğinin analizi" ile doğrudan ilgilidir. Bu nedenle, ideolojinin toplumun manevi faaliyet biçimi, görüş, fikir, teori ve değerler sistemi olarak sosyo-tarihsel kültürel yaratılışın seyri üzerindeki etkisine dikkat etmek gerekir (Tuberskiy, 2013, s.13, 5). Bu bağlamda Türk kültürünü, değerlerini, mirasını ve sanatını tanıtan teşkilatların «yumuşak güç» olarak rolü önemlidir.

Günümüzde "yumuşak güç" siyasetteki vurgu değişiminin tezahürlerinden biridir. Bu gücün kaynaklarından biri kültürel çekiciliktir. Özellikle bilgisel ve ideolojik yüzleşme çerçevesinde kitle kültürünün siyasal etkisi inkâr edilemez (Nay, 2013). Geniş anlamda "yumuşak güç" yalnızca kültürle ilgili değildir. "Yumuşak güç" derken öncelikle kültürel ve ideolojik etki kastedilmektedir.

Klasik hiyerarşik ilişki modellerinin yerini ağ yapılarının aldığı yeni uluslararası ilişkiler sisteminin oluşumunda "yumuşak güç" küresel ekonomik, sosyo-politik ve kültürel süreçlerin katılımcısı olarak önemli bir rol oynamaktadır (Filimanov, 2014, s. 64). Günümüzde "yumuşak güç" şiddet içermeyen etkileme yöntemleri, araçlar ve teknoloji aracılığıyla jeostratejik hedeflere ulaşmak için kullanılıyor ve bu da onu bir tür yönetim politikasına dönüştürüyor (Matveenko, 2015, s.166). J. Nye tarafından ortaya atılan terimin en yaygın çevirisinin ("yumuşak güç") yanı sıra, "yumuşak iktidar" (Panova, 2010, s. 91-97; Dolinskiy, 2012) ve "esnek güç" (Nay, 2006) varyantları da kullanılmaktadır.

"Yumuşak güç" kavramında bilgi merkezi bir rol oynamaktadır. Bugün "enformasyon saldırısı" olarak adlandırılan kitle bilinci üzerindeki enformasyon ve psikolojik etki yolları, yöntemleri ve teknolojileri güçlü jeopolitik silah haline geliyor. "Yumuşak güç" insanların değer sistemini, dünya görüşünü, kültürel ve medeniyet kodlarını etkileyerek kitle bilincini kontrol etme yeteneği olarak değerlendirilmektedir. (Matveenko&Galaeva, 2015, s.166, 169). Bu boyutta "yumuşak güç" ideolojinin yeni ve modern bir biçimi olarak görülmektedir.

İnsanlık bugün, aynı zamanda "ağ sosyalliği" denilen bir durumla karşı karşıyadır. Medya, ideolojinin işlevlerinden biri olan siyasal toplumsallaşmayla doğrudan ilişkilidir.

Modern siyasette “yumuşak güç” aracı olarak bir medya politikası oluşturma ihtiyacı bağlamında bilgi akışının analiz edilmesine ve belirli bir sorunun çözümüne yönelik yeterli ve zamanında yaklaşımların belirlenmesine ihtiyaç vardır. Bu bağlamda Türk dünyasının ortak değerler, gelenekler, tarih kapasitesinden faydalanarak enformasyon ve medya alanının ideolojik silaha dönüştürülmesi küresel dinamiklerin farkındalığına dayanan bir vizyon geliştirme amaçlarına hizmet etmektedir.

7. Sonuç

Modern sosyo-politik gerçekliğin analizi bilgi güvenliğinin sağlanması ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, medyanın devlet-politik, sosyo-kültürel ve toplumun diğer alanlarının dönüşümündeki rolü göz önüne alındığında, toplumu medya araçları aracılığıyla yönetme becerilerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Yeterli bir politika üzerine inşa edilmiş bir medya politikası aynı anda ideolojik bir işlevi, yani sosyal davranışı yöneten ana fikirlerin, değerlerin ve normların rasyonel ve mantıklı bir şekilde gerekçelendirilmesinin bir sistemi olarak yerine getirir. Yani bu durumda medya alanı bir tür değerlendirici bilinç biçimi olarak hareket eder.

Analitik, yukarıdaki doğrultuda faaliyetlerin planlanması, düzenlenmesi ve tahmin edilmesi için önemli bir araçtır. Belirli bir toplum modelini (ulusal medya alanını) geliştiren ve güçlendiren, aynı zamanda iç optimizasyon için gerekli olan bir medya modelinin oluşumunda önemli bir araçtır. Oldukça zengin tarihi ve kültürel mirasa sahip olan üye ülkelerinin potansiyelinin ortak projelerde kullanımı Türk Dünyasının “yumuşak güç” sergilemesi açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda “yumuşak güç” olarak medya kültürel ve ideolojik etki aracı işlevi görebilir.

Кайнақча

- Абдуллаева, Э. С. (2016). Ментальные аспекты духовной культуры современного человека. *Вопросы теории и практики. Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение*. Тамбов: Грамота, № 7(69): в 2-х ч., Ч. 1, 13-15. ISSN 1997-292X. www.gramota.net/materials/3/2016/7-1/1.html
- Борисов, Е. А. (2006). *Политическая культура как фактор идеологического процесса в Республике Беларусь: учебно-метод. пособие к теме «Полит. культура и полит. сознание» по курсу «Политология» с разделом «Права человека»*. Минск: БГУИР, ISSN: 985-488-053-2. <https://libeldoc.bsuir.by/handle/123456789/944>
- Бурдые, П. (2001). *Практический смысл*. СПб.
- Долинский, А. (2012). Что такое общественная дипломатия и зачем она нужна России? *Российский совет по международным делам*. <http://russiancouncil.ru/analytcs-and-comments/analytcs/chto-takoe-obshchestvennaya-diplomatiya-i-zachem-ona-nuzhna/>
- Филимонов, Г.Ю. (2014). Актуальные вопросы формирования стратегии «мягкой силы» во внешней политике Российской Федерации. *Международные отношения*, №1.
- Гаджиев К.С., & Примова Э.Н. (2012). *Политология: Учебник*. М.: ИНФА-М.
- Губерский, Л.В. (2013). Идеологические стратегии и гуманитарные ценности. *Вестник Московского Университета*, сер. 12, Политические науки, №1.
- Канашевич, Н.М. (2003). *Политика. Идеология. Менталитет: курс лекций*. Могилев.
- Лурия А.Р. (1979). *Язык и сознание*. М.: Изд-во МГУ.
- Маклюен М. (2003). *Понимание медиа: внешние расширения человека*. М.
- Матвеевко, Ю.И., & Галаева М.Г. (2015). «Мягкая сила» как фактор современной геополитики. *PolitBook*, № 1, 165-179.
- Microelectronics and Society. (1982). *Microelectronics and Society: for Better or Worse; a report to the Club of Rome*. Edited by Friedrichs, Günther; Schaff, Adam. First Edition, Pergamon.

- Най, Дж. (2006). *Гибкая власть: Как добиться успеха в мировой политике*. Пер. Супруна В. И. Новосибирск: ФСПИ «Тренды».
- Най, Дж. (2013, 7 Апрель). «Мягкая сила» и американо-европейские отношения. *Smart Power Journal*. <http://smartpowerjournal.ru/soft-power/>
- Панова, Е.П. (2010). Сила привлекательности: использование «мягкой власти» в мировой политике. *Вестник МГИМО-Университета*, 4(13), 91-97.
- Stonier, T. (1983). *The Wealth of Information: Profile of a Postindustrial Economy*. London.
- Tomar, C. (2021, 15 Kasım). *Ekonominin siklet merkezinin Asya'ya kaydığı bir dönemde, Avrupa-Asya arasındaki İpek Yolu güzergahında yer alan büyük Türkistan coğrafyasındaki iş birlikleri Türk dünyasına önemli imkanlar sağlayacaktır*. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turk-dili-konusan-ulkelerden-turk-devletlerine/2421214?fbclid=IwAR0TVXYzTaVW2i9QuUe2YGIcZieHV-dkGOKKXRScg4lgx-Rn1Hsw38Ew8dA>
- OTS [Organization of Turkic States]. (2023, 6 Kasım). *Türk Dünyası 2040 Vizyonu*. <https://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf>.
- Василенко, И.А. (2010). *Политическая философия: Учеб. пособие*. 2-е изд., перераб. и доп. М.: ИНФА-М. ISBN 978-5-16-003619-9.
- Володенков, С.В. (2019). Big Data как инструмент воздействия на современный политический процесс: особенности, потенциал и акторы. *Журнал политических исследований*. Москва: Издательский Дом "Инфра-М", том 3, № 1, 7-13.

Makale Bilgi Formu

Yazarın Katkıları	Makale tek yazarlıdır.
Çıkar Çatışması Bildirimi	Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.
Destek/Destekleyen Kuruluşlar	Bu araştırma için herhangi bir kamu kuruluşundan, özel veya kar amacı gütmeyen sektörlerden hibe alınmamıştır.
Etik Onay ve Katılımcı Rızası	“Türk Dünyası ve Stratejik Siyasetin Felsefesi: Yumuşak Güç ve Medya” başlıklı çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir. Yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmadığı yazar tarafından beyan edilmiştir.
